

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Навчально-науковий інститут фізичної культури

Кафедра логопедії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІН інституту
фізичної культури

Михайло ЛЯННОЙ

«29» серпня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ**

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 016 Спеціальна освіта

Освітньо-професійна програма: Спеціальна освіта (Логопедія)

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією ІН інституту фізичної
культури

«29» серпня 2025 р.

Голова

Людмила МОРОЗ, к.п. н., доцент

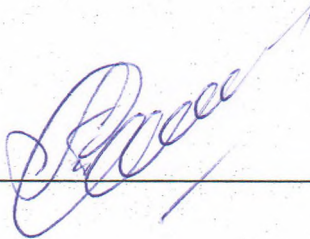
Суми – 2025

Розробник: Лариса СТАХОВА, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри логопедії

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри логопедії
Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

Анатолій КРАВЧЕНКО, к.п.н., професор

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	бакалавр	Варіативна	
		Рік підготовки:	
3-й		3-й	
Семестр			
2-й		1-й	
Лекції			
22 год.		4 год.	
Практичні, семінарські			
24 год.		6 год.	
Лабораторні			
0 год.		0 год.	
Самостійна робота			
72 год.		110 год.	
Консультації:			
2 год.	- год.		
Загальна кількість годин – 120	Вид контролю: залік		

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна програма з дисципліни «Методичне забезпечення логопедичної роботи» є нормативним документом СумДПУ імені А. С. Макаренка, яка визначає обсяги знань, якими повинен опанувати здобувач вищої освіти відповідно до вимог освітньо-професійної програми, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів першого (бакалаврського) рівня.

Курс «Методичне забезпечення логопедичної роботи» має чітку професійну спрямованість підготовки майбутніх фахівців, які зорієнтовані на роботу із дошкільниками та учнями початкових класів із тяжкими порушеннями мовлення, а також дорослими із порушеннями мовлення.

Навчальна програма з дисципліни «Методичне забезпечення логопедичної роботи» тісно пов'язана з вивченням найбільш складних аспектів методики викладання логопедичної проблематики і представляє поглиблений курс в складі теоретичної та практичної підготовки спеціаліста.

Мета викладання дисципліни: забезпечення педагогічними умовами для розширення та систематизації професійних компетентностей студентів з проблем організації та змісту логопедичної та методичної допомоги дітям і дорослим в Україні, з проблем диференційної діагностики мовленнєвих порушень дітей з метою правильного відбору дітей при комплектуванні груп спеціальних логопедичних установ.

Завдання:

- розширити та поглибити знання з логопедії на основі вивчення теоретико-методологічних першоджерел;
- сформувати у здобувачів професійні компетентності щодо організації та планування логопедичної і методичної роботи у різних типах установ Міністерства освіти і науки, соціального забезпечення та закладах Міністерства охорони здоров'я.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Для ефективного вивчення навчальної дисципліни важливим є попереднє опанування дисциплінами «Вступ до спеціальності «Спеціальна освіта», «Загальна педагогіка», «Логопедія».

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Студент виявляє творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для творчого вирішення навчальних завдань, переконливо аргументує відповіді, обґрунтовує власні міркування та умозаключення.
82 – 89	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, правильно вирішує навчальні завдання, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких не значна, добирає аргументи для підтвердження думок.
74 – 81	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти допущені помилки.
64 – 73	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є суттєві.
60 – 63	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за вихідний, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, з допомогою викладача може виправляти значну кількість суттєвих помилок.
35 – 59	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
1 – 34	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Критерії поточного контролю знань і умінь студентів

За одне заняття студент має змогу отримати від 1 до 4,5 балів:

- виконання кожної практичної роботи оцінюється від 1 до 3 балів.
- виконання кожного самостійного завдання оцінюється від 0,5 до 1,5 балів.

Розподіл балів

Поточний контроль													Разом	Су ма	Підсумко вий (екз.)	Загаль на сума	
Розділ 1			Розділ 2						Розділ 3								
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	56	7 5	25	100
Поточний контроль																	
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4				
Контроль самостійної роботи																	
	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1	19			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: залік, поточне теоретичне опитування, презентації результатів виконаних завдань, інші види індивідуальних та групових завдань тощо.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1

Професійна підготовка фахівців-логопедів

Тема 1.1. Методологічна основа професійної підготовки логопедів.

1. Методологічні підходи до професійної підготовки логопедів.
2. Зміст та принципи реалізації системного підходу в системі професійної підготовки логопедів.
3. Компетентнісний підхід у системі професійної підготовки логопедів.
4. Особистісно-орієнтований підхід у системі професійної підготовки логопедів.
5. Діяльнісний підхід у системі професійної підготовки логопедів.
6. Принципи організації якісної підготовки логопеда.

Тема 1.2. Структурні компоненти професійної підготовки вчителів-логопедів

1. Професійна компетентність учителя-логопеда.
2. Деонтологічний аспект діяльності логопеда.
3. Посадові обов'язки вчителя-логопеда.
4. Кваліфікаційні вимоги до категорій учителя-логопеда.
5. Посадові обов'язки асистента вчителя-логопеда.
6. Кваліфікаційні вимоги до категорій асистента вчителя-логопеда.

РОЗДІЛ 2

Організація роботи логопеда

Тема 2.1. Нормативно-правове забезпечення логопедичної роботи.

1. Ділова документація логопеда (нормативно-правова, навчально-методична, матеріально-технічна, обліково-статистична).
2. Посадові обов'язки учителя-логопеда. Права та відповідальність вчителя-логопеда.
3. Вимоги до знань учителя-логопеда.
4. Положення про логопедичні пункти системи освіти.
5. Керівництво і контроль за логопедичною роботою.

Тема 2.2. Особливості організації роботи вчителя-логопеда в закладах освіти.

1. Напрями логопедичної роботи в закладах освіти.
2. Організація логопедичного впливу в закладах дошкільної освіти.
3. Організація логопедичної роботи в закладі загальної середньої освіти.
4. Організація логопедичних занять, уроків.
5. Співпраця вчителя-логопеда з батьками.

Тема 2.3. Особливості організації роботи логопеда закладів охорони здоров'я та закладів системи соціального захисту.

1. Особливості роботи логопеда закладів охорони здоров'я та закладів системи соціального захисту.
2. Особливості проведення логопедичних занять у закладах охорони здоров'я та закладах системи соціального захисту.
3. Профілактична робота.
4. Орієнтовний план роботи логопеда на навчальний рік.

РОЗДІЛ 3

Методичне забезпечення логопедичного процесу

Тема 3.1. Структура організації науково-методичної роботи в Україні.

1. Методична служба: сутність та завдання.
2. Форми методичної роботи з педагогами, їх характеристика.
3. Науково-методична література.

Тема 3.2. Методичне забезпечення процесу обстеження дітей з мовленнєвими порушеннями.

1. Теоретичні основи діагностики мовленнєвих порушень.
2. Методики обстеження усного мовлення.
  - 2.1. Вивчення рівня мовленнєвої комунікації.
  - 2.2. Вивчення рівня зв'язного мовлення дітей.
  - 2.3. Вивчення словникового запасу дітей.
  - 2.4. Вивчення стану звукової сторони мови.
  - 2.5. Вивчення стану фонематичних процесів.
  - 2.6. Вивчення стану звуко-складової структури слова.
  - 2.7. Вивчення стану артикуляційної моторики.
3. Методики обстеження писемного мовлення
  - 3.1. Обстеження навички письма.
  - 3.2. обстеження навички читання.
4. Дидактичний матеріал для обстеження усного та писемного мовлення.

Тема 3.3. Ігрове та навчально-дидактичне обладнання закладів освіти.

1. Теоретичні основи використання наочності на логопедичних заняттях.
2. Перелік ігрового та навчально-дидактичного обладнання закладів освіти.
3. Особливості використання ігрового та навчально-дидактичного матеріалу на логопедичних заняттях в закладах дошкільної освіти.
4. Особливості використання ігрового та навчально-дидактичного матеріалу на логопедичних заняттях в закладах загальної середньої освіти.
5. Особливості використання наочного матеріалу у логопедичній роботі.

Тема 3.4. Технічне забезпечення організації логопедичного процесу.

1. Технічне забезпечення проведення логопедичного масажу. Технічне забезпечення зондового масажу.
2. Використання зондів та зондозамінників.
3. Логопедичні ігрові вібромасажери.
4. Технічні засоби навчання.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього го	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек	пр	кон	сам		лек	пр	кон	сам
Розділ 1. Професійна підготовка фахівців-логопедів										
Тема 1. <i>Методологічна основа професійної підготовки логопедів.</i>	12	2	2		8		1	1		10
Тема 2. <i>Структурні компоненти професійної підготовки вчителів-логопедів</i>	12	2	2		8					10
Разом за розділом	24	4	4		16		1	1		20
Розділ 2. Організація роботи логопеда										
Тема 2.1. <i>Нормативно-правове забезпечення логопедичної роботи.</i>	12	2	2		8		1	1		10
Тема 2.2. <i>Особливості організації роботи вчителя-логопеда в закладах освіти.</i>	12	2	2		8					10
Тема 2.3. <i>Особливості організації роботи логопеда закладів охорони здоров'я та закладів системи соціального захисту.</i>	12	2	2		8					10
Разом за розділом	36	6	6		24		1	1		30
Розділ 3. Методичне забезпечення логопедичного процесу										
Тема 3.1. <i>Структура організації науково-методичної роботи в Україні.</i>	12	2	2		8			1		10
Тема 3.2. <i>Методичне забезпечення процесу обстеження дітей з мовленнєвими порушеннями.</i>	16	4	4		8		1	1		15
Тема 3.3. <i>Ігрове та навчально-дидактичне обладнання закладів</i>	16	4	4		8		1	1		20

<i>освіти.</i>										
Тема 3.4. <i>Технічне забезпечення організації логопедичного процесу.</i>	12	2	2		8			1		15
Разом за розділом	56	12	12		32		2	4		60
Підсумкове	4		2	2						
Усього годин	120	22	24	2	72	120	4	6		110

7. Рекомендовані джерела

Основні:

1. Шеремет М. К. Логопедія. К.: Видавничий Дім «Слово». 2019. 856 с.
2. Шеремет М. К., Боряк О. В. Неврологічні основи логопедії. Суми : Цьома С. П., 2016. 251 с.
3. Богуш, А. М., Гавриш, Н. В. Дошкільна лінгводидактика: теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах (2-ге вид., допов.). 2011. Київ: Видавничий Дім «Слово». 274 с.
4. Вашуленко, М. С. Методика навчання української мови в початковій школі. 2011. К.: Літера ЛТД. 364 с.
5. Волошина, О. В. Основи корекційної педагогіки: довідник. 2012. Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського. 168 с.
6. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Діти з особливими освітніми потребами: навчання та супровід у період повоєнної відбудови: навчально-методичний посібник (Серія «Інклюзивна освіта»). 2023. Київ. 192 с.

Додаткові:

1. Копосов П. Г. Нова українська школа: дидактичні особливості організації навчально-ігрової діяльності учнів 1-2 класів : навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во «Фабула», 2021. 160 с.
2. Барна Х. В., Кашуба Л. В., Лабенко О. В. Ігротерапія в корекції мовленнєвих порушень. Навчально-методичний посібник для вчителів початкових класів, вихователів, дефектологів, логопедів та студентів педагогічних факультетів. Харків: ФОП Озеров Г.В., 2021. 180 с.
3. Богуш, А. М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. 2013. Харків: Ранок. 192 с.
4. Буштрук О. Інтерактивні методи навчання у початковій школі. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2021. Вип. 38, Т. 1, С. 153-158.
5. Журавльова Л. Науково-теоретичні основи комплексної діагностики мовленнєвого розвитку молодших школярів з дисграфією. *Наукові записки*

Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. Бердянськ : БДПУ. 2019. Вип. 1. С. 196-208.

6. Журавльова Л. Комплексний аналіз порушень письма у дітей молодшого шкільного віку. *Науковий вісник мелітопольського державного педагогічного університету.* 2018. № 1 (20). С.78-83.

7. Новожилова, М. О., Яськова, Л. М. Настільна книга молодого вчителя початкової школи. 2009. Харків: Ранок.

8. Петухова, І. О. Діагностика і корекція навчальних труднощів: нейропсихологічний підхід. *Проблеми сучасної психології.* 2021. № 3 (22). С.49-55.

9. Пироженко, Т. О. Психологічні механізми розвитку мовлення дітей. Київ: Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. 2019. 149 с.

10. Психолінгвістичні дидактичні технології діагностики і подолання мовленнєвих порушень у молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення : навчально-методичний посібник / Е. Данілавичюте, Л. Трофименко, В. Ільяна, Ю. Рібцун, З. Мартинюк, Г. Грибань. Інститут спеціальної педагогіки і психології НАПН України. 2022. 847 с.

11. Руденко Н. М. Теоретичні засади розвитку сучасної освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка.* 2019. № 32, С. 22-28.

12. Боряк О. В. До проблеми визначення системного недорозвинення мовлення. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія.* 2015. Вип. 29. С. 21-27.

13. Дидактичний матеріал для логопедичних занять із дітьми дошкільного і молодшого шкільного віку / Упоряд. Л. Д. Плюцова. Х.: Вид. група «Основа», 2008. 144 с.

14. Крутій К. Л. Перспективно-календарне планування занять із навчанням мови і розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Запоріжжя: ТОВ «ЛППМ». 2005. 192 с.

15. Рібцун Ю. В. Понятійно-термінологічний словник. Логопедія. Логопсихологія : довідкове видання. К. : ІСПП, 2022. 15 с.

16. Бондарчук Е. І., Бондарчук Л. І. Основи психології та педагогіки: Курс лекцій. К.: МАУП. 2006. 168 с.

17. Дерипаско Г. П., Федієнко В. В. Успішний старт. Мислення, увага та пам'ять. Харків: Школа. 2023. 64 с.

18. Зажарська Г. П. Основні напрямки з розвитку мовлення молодших школярів відповідно до засад нової української школи. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : Педагогічні науки*. 2019. №1 (324) березень. Ч. 2. С. 235-241.

19. Лук'яник Л. В. Психолого-педагогічна класифікація мовленнєвих порушень дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. *Acta Paedagogica Volynienses*. 2023: Вип.4. С. 53-59.

20. Буштрук О. Інтерактивні методи навчання у початковій школі Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 38, том 1, 2021. С. 153-158.

21. Гончаренко А. М. Розвиток мовленнєвої компетентності старших дошкільників, навчально-методичний посібник до Базової програми розвитку дітей старшого дошкільного віку. Видавництво «Світоч», 2009.

22. Концепція НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 07.05.2021).

23. Міжнародний класифікатор хвороб МКХ 10 URL : <https://www.surgery.org.ua/Documents/Details/aa535505-419d-4d67-a9e7-5c6d4b8f1ced?title=MizhnarodniiKodifikatorKhvorobMkhh10>

24. Синьова Т. В., Іванова О. В., Дяченко Л. В., Сак І. В. Інтерактивні технології в корекційно-розвитковій роботі з дітьми з порушеннями мовлення: навчально-методичний посібник. К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018.

Інформаційні ресурси в мережі інтернет:

1. <http://logoclub.com.ua>

(зібрані методичні поради, практичні рекомендації та весь комплекс необхідних матеріалів для розвитку мовлення дітей, попередження та подолання мовленнєвих порушень, а також підвищення результативності корекційно-розвивальної роботи)

2. <http://www.logopedia.com.ua>

(сайт для батьків, які піклуються про мовленнєвий розвиток дитини, та для логопедів)

3. <http://logopedia.com>

4. <http://logopedija.at.ua>

(«Логопедична новинка» Любові Чулак; пропонується різний матеріал для логопедів, дефектологів, батьків)

5. <http://logopedu.com.ua>

(сайт, призначений для ознайомлення логопедів, дефектологів та просто небайдужих батьків з методикою подолання мовленнєвих дефектів у дітей. Матеріали запропоновані українською мовою для шкіл та ЗДО)

6. <http://innagidkih.ucoz.com>

(персональний сайт вчителя-логопеда Інни Жидких)

7. <http://logopedochka.blogspot.com>

8. <http://logoburg.com>

(на сайті представлено значну кількість матеріалів для батьків дітей з різними порушеннями мовленнєвого розвитку)

9. <http://logoped.in.ua>

(матеріали з діагностики та корекції вад мовлення, статті для батьків, описи дидактичних ігор)

10. <http://www.abetka-logopedka.org/logopedskarb.htm>

11. <http://korektolog.com/index.php/robotazvukmnu/86-rob-zvukstat>